

Frøhøsten af Runkelroer i 1902.

Ved L. Helweg.

I Tidsskriftet „Om Landbrugets Kulturplanter“ Nr. 8 opgives Spireevnen for 49 i 1888 avlede Stammer af Runkelroefrø til 50 pCt. gennemsnitlig. Sommerhalvaaret 1888 havde en Gennemsnitsvarmegrad af 12·2*), Sommerhalvaaret 1902 af 11·6, altsaa Sommeren 1902 var endnu koldere end Sommeren 1888. Navnlig de to for Frøets gode Udvikling vigtigste Maaneder, August—September, var meget uheldigere i 1902 end i 1888.

August havde i 1888 en Middelvarmegrad af 15·5, i 1902 af 13·3
September „ „ „ „ „ „ 12·6, „ „ „ 11·0

Dansk Frøkontrols Gennemsnitstal for de sidste 10 Aar er for Runkelroefrø 81 pCt. spirede Frø (Hoveder), og kunde Vejrliget i 1888 nedstemme Spiringsprocenten fra 81 pCt. til 50 pCt., maatte derfor Runkelroefrøets Spireevne i 1902 efter al Sandsynlighed være endnu lavere. Hertil kom, at Runkelroefrøet i 1902 omtrent alle Steder havde været stærkt angrebet af sorte Bladlus, hvad der ogsaa plejer at forringe Spireevnen.

Man maatte altsaa paa Forhaand vente, at Runkelroefrøet vilde spire meget daarlig i Aar, og da det er af stor Betydning for Roedyrkerne at have Klarhed over Spireevnen, saaledes at der i Tide kan tages de nødvendige Forholdsregler ved Indkøbet af Frø til Udsæden, besluttede Statens Planteavlsudvalg, efter Anmodning af Hr. Grosserer W. Schmidt,

*) De angivne Varmegrader gælder for Landbohøjskolen.

Chef for „Trifolium“ i København, at lade foretage en Under-søgelse af hjemmeavlet Runkelroefrø. Der blev indsamlet ialt 115 Frøprøver fra forskellige Egne af Landet, og Spiringsbestemmelserne er velvilligst udført af „Dansk Frøkontrol“. Gennem 8de Meddelelse fra Statens Planteavlsudvalg, er de foreløbige Resultater af disse Arbejder bragte til Roedyrkernes Kundskab.

Tab. I.

Landsdelene	Gennemsnits-Spiringsprocenten	Antal Prøver
Østsjælland.	19	11
Det øvrige Sjælland og Samsø	29	32
Fyn.	38	28
Østjylland Nord for Fredericia	28	20
Østjylland Syd for Fredericia.	34	6
Danmark undtagen de sydlige Øer.	35	97
De sydlige Øer	57	18

Af Tabel I fremgaar, at Spireevnen for Runkelroefrø avlet paa de sydlige Øer, Bornholm, Møen, Lolland-Falster, Langeland og Taasinge, gennemsnitlig er naaet op til 57 pCt., medens Frø, avlet i den øvrige Del af Landet, kun har haft en Spireevne af 35 pCt. Som ovenfor nævnt, var Spireevnen i 1888 gennemsnitlig 50 pCt., og det stemmer altsaa godt hermed, naar den endnu koldere Sommer 1902 har givet det i største Parten af Landet avlede Runkelroefrø en 15 pCt. lavere Spireevne. Ogsaa i 1888 var der en Antydning af, at det paa de sydlige Øer avlede Frø havde en højere Spireevne, men Materialet var kun nogle faa Prøver.

Tabel II viser, at fra Østsjælland er der ingen Prøver, hvis Spireevne er over 40 pCt., medens Flertallet kun har spiret med fra 1—20 pCt., det er altsaa den Landsdel, hvor Frøet har været daarligst udviklet. De sydlige Øer danner en Modsetning hertil, idet ingen Prøver derfra er spiret med 1—20 pCt., og det langt overvejende Flertal af Prøver har

Tab. II.

Landsdelene	Antal Prøver med:		
	1—20 pCt. spiredygtige Frø	20—40 pCt. spiredygtige Frø	Over 40 pCt. spiredygtige Frø
Østsjælland	7	4	0
Det øvrige Sjælland og Samsø . .	10	16	6
Fyn	6	6	16
Østjylland Nord for Fredericia . .	8	5	7
Østjylland Syd for Fredericia . .	2	3	1
Danmark undtagen de sydlige Øer.	33	34	30
De sydlige Øer	0	3	15

spiret med over 40 pCt. Efter de sydlige Øer er Fyn den gunstigst stillede Landsdel. Naar Fyn møder med 6 Prøver, som har en Spiringsprocent under 1—20 pCt., kan der være Grund til at gøre opmærksom paa, at disse alle er fra Avlssteder, beliggende midt i Landet, hvorimod mange af de Prøver med over 40 pCt. er avlet i Nærheden af Vandet. Det er ikke usandsynligt, at dette staar i Forbindelse med, at Nattefrosten sidst i September har gjort mere Skade midt i Landet end ude ved Kysten. Den ene af de 6 Frøavlere fra Midtfyn skriver, at efter Nattefrosten var alle Spidserne paa Frøroerne sorte. I det hele taget har Nattefrosten sikkert været en medvirkende Aarsag til den lave Spiringsprocent mange Steder. Paa en Gaard i Jylland, hvor der avledes Eckendorfer og Barres, var den første udplantet paa en Bakke, den anden i en Lavning, og skønt Eckendorfer i en daarlig Sommer i Regelen viser lavere Spiringsprocent end Barres, spirede Barres med 28 pCt. og Eckendorfer med 78 pCt., fordi Nattefrosten havde skadet Roerne i Lavningen langt mere end Roerne paa Bakken. Naar dette Eksempel fremdrages er det tillige for at gribe Lejligheden til at henlede Opmærksomheden paa, at foruden de enkelte Landsdeles særlige klimatiske Forhold, har ogsaa rent lokale Forhold, som Udplantning af Roerne paa en Sydskraaning, varm eller kold Jord, o. l. i mange Tilfælde haft stor Indflydelse paa Frøets større eller mindre Spireevne.

Endvidere fremgaar det af Tabel II, at der af 97 Prøver har været 33, som er spiret med fra 1—20 pCt., 34 fra 20 til 40 pCt. og 30 med over 40 pCt. Frø, som kun spirer med fra 1—20 pCt., maa det bestemt fraraades at bruge, tilmed da det har vist sig, at disse Prøver foruden at spire daarligt tillige giver meget svage Spirer. Ikke i et af ti Tilfælde vil man undgaa Spring i Rækkerne, naar man anvender Frø af denne Gruppe, selv om man saar meget tykt. Altsaa omtrent en Trediedel af det her i Landet avlede Runkelroefrø er ubrugeligt til Udsæd, og det bliver derfor absolut nødvendigt, at Roedyrkeren i Aar ved Indkøb af Runkelroefrø sørger for at skaffe sig Sikkerhed for Spireevnen, da man ellers risikerer at faa en mislykket Roemark. Den anden Trediedel, som spirer med fra 20—40 pCt., kan til Nød bruges, naar der saas mindst 40 Pd. pr. Td. Ld. Med et mindre gunstigt Foraar vil det imidlertid selv med en Udsæd af 40 Pd. pr. Td. Ld. være forbunden med Risiko, idet Frøet nemlig i Aar synes at være ualmindelig tilbøjelig til at angribes af Skimmel. Saas der 40 Pd. pr. Td. Ld., vil Frøet komme til at ligge saa tæt i Rækkerne, at de først skimlede Frø sandsynligvis vil smitte de andre. Der vil kunne bødes noget herpaa ved ikke at saa de 40 Pd. ad en Gang, men køre to Gange med Saamaskinen i det samme Spor, og hver Gang saa 20 Pd. pr. Td. Ld. Hvad endelig den sidste Trediedel angaar, som spirer med over 40 pCt., saa maa ogsaa den saas meget tykt, saafremt den opgivne Spiringsprocent ikke naar c. 60 pCt.

Er man henvist til at saa Frø med en ringe Spiringsprocent, kan det tilraades, efterat Marken er tilsaaet, at saa denne efter med Kaalroer for at sikre sig mod Spring. Med Hensyn til Saatiden vil det være nødvendigt i Aar at være særlig paa-passende, thi saas der for tidlig, og der efter Saaningen indtræder en kold Periode, vil Frøets Tilbøjelighed til at skimle tage Overhaand, og mange Spring i Rækkerne bliver Følgen.

De opgivne Procenttal angiver spirede Frø efter 6 Dage; ganske vist vil Spiringsprocenten efter 15 Dage være forøget med lidt over 5 pCt. gennemsnitlig, men disse Efternølere vil man sikkert kun rent undtagelsesvis faa nogen Nytte af ved Saaning i Marken, og man kan derfor i Praksis se bort herfra.

Det synes, som der er den Forskel mellem Sorterne, at Frø af Eckendorfer avlet i en ugunstig Sommer spirer daarligere

end Elvetham, medens Spiringsprocenten i en normal Sommer bliver lige høj for begge.

	I 1901 spirede Elvethamfrøet med 81 pCt. Eckendorferfrøet med 83 pCt.
derim. i 1902	" " " 42 " " " 32 "
i 1888	" " " 54 " " " 43 "

Med Hensyn til selve Høsten af Runkelroefrø kan jeg ikke undlade at gøre opmærksom paa de store Tab, som den uheldige Sommer har tilføjet Landets Frøavlere. I Henhold til Opgivelser fra de Frøavlere, som har indsendt Prøver, er der gennemsnitlig kun avlet lidt over 1000 Pd. Frø pr. Td. Ld., medens man i et normalt Aar kan gøre Regning paa at avle noget over 2000 Pd. pr. Td. Ld., og Avlen er altsaa kun det halve af en Middelhøst. Naar saa hertil kommer, at $\frac{1}{3}$ af det avlede Frø er kassabelt, og de andre $\frac{2}{3}$ er saa daarligt, at Frøavlerne maa give gennemgaaende $1\frac{2}{3}$ Pd. for 1 Pd., for at Roedyrkerne kan have samme Nyttevirkning, som i et normalt Aar, af det Frø, de køber bliver paa den Maade de 1000 Pd. pr. Td. Ld. yderligere reduceret og kan næppe ansættes til mere end c. 400 Pd. pr. Td. Ld. gennemsnitlig. Gaar man ud fra, at Frøavlerne har faaet 35 Øre pr. Pd. Frø, har Indtægten ved Salget af Frøet nogenlunde kunnet dække, hvad Køerne vilde have betalt for de udplantede Roer, hvis de var bleven fodret op, men der bliver intet som helst til Dækning af de store Arbejdsudgifter, som Runkelroefrøavlens medfører. Det er for en stor Del Smaakaarsfolk, der driver denne Avl, hvorfor det økonomiske Tab føles saa meget haardere.

Denne totale Misvækst vil tillige medføre, at det hjemmeavlede Runkelroefrø ikke paa langt nær vil kunne dække Landets Forbrug i Aar, hvorfor det vil blive nødvendigt at indføre en Mængde udenlandsk Frø. Det synes imidlertid, at i alt Fald tysk Runkelroefrø i Aar ofte har en ligesaa ringe Spireevne som dansk, hvorfor det maa tilraades Roedyrkerne ogsaa at forlange Spireevnen opgivet, naar det er Runkelroefrø af udenlandsk Avl, Frøhandleren falbyder.

Da indenlandsk Runkelroefrø afvigte Foraar havde en ualmindelig høj Spireevne, og Spiringsprocenten i velmodent Runkelroefrø kun forringes ubetydelig i Løbet af et Aar, kan Roedyrkeren i indeværende Foraar uden synderlig Risiko købe overgemt Frø, selv om Spiringsprocenten ikke opgives. En

Undersøgelse af 15 Prøver overgømt Runkelroefrø fra Avlen 1901 viste, at disse gennemsnitlig spirede med 80 pCt.

Til Slutning skal endnu kun tilføjes, at medens Frø af Kaalroer og Turnips har normal Spireevne, synes det samme derimod ikke at være Tilfældet med Gulerodsfrø avlet i 1902. Der er bleven undersøgt 12 Prøver, og naar en paa Langeland avlet Prøve, der spirer med 90 pCt., undtages, spirede Resten efter 15 Dages Forløb med kun 38 pCt. gennemsnitlig. Altsaa ogsaa ved Indkøb af Gulerodsfrø maa Forsigtighed tilraades.
